

Läkartidningen

Lakartidningen.se 2015-01-27

OPINION

Kristna läkare och medicinstuderande:

Frågan om samvetsfrihet är långt större än abortfrågan

Vi beklagar att Läkarförbundet nu verkar agera som frontorganisation i samvetsklausulfrågan, skriver styrelsen för Kristna läkare och medicinstuderande apropå en artikel i Läkartidningen som uppmanar till försvar av aborträtten.

För styrelsen för Kristna läkare och medicinstuderande

Jovanna Dahlgren, professor, medlem

Jessika Pahlm, AT-läkare, sekreterare

Annika Landgren, verksamhetschef, specialist i allmänmedicin, f d ordförande

Anne-Berit Ekström, överläkare, med dr, f d ordförande

I Läkartidningen nummer 3–4/2015 skriver två representanter för Kvinnliga läkares förening att Läkarförbundet »måste försvara aborträtten« och uttrycker oro över att Kristna läkare och medicinstudenter (KLM) »vill påtvinga Sverige en samvetsklausul, trots aborträttens starka stöd i professionen« [1]. Det finns anledning att bemöta detta.

För det första är samvetsfrihet en fråga som är långt större än abortfrågan. Det handlar om människor som följt sitt samvete, som till exempel agerat »visselblåsare« och avslöjat forskningsfusk och oegentligheter i vården. Nyligen har fångar i USA avslöjat hur läkare agerat vid tortyr med hänvisning till att de lytt myndigheternas order [2].

Samvetet är normalt en tillgång, ingen belastning, och samvetsfrihet finns i de flesta europeiska stater, stöds av World Medical Association [3] och har ytterst sin förankring i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter (1948).

Samvetet är och har varit en drivkraft genom historien att avslöja orättvisor och kränkningar, också när makten eller majoriteten av olika skäl valt att tiga eller blunda. Samvetet är den inre drivkraften att göra rätt. Nationalencyklopedin definierar samvetet som »förmågan att uppfatta (moraliskt) gott och ont, rätt och orätt«. Det handlar därför om vår integritet som vårdpersonal.

Det är med andra ord inte kontroversiellt att hävda att patienter med all säkerhet föredrar läkare och sköterskor som inte är samvetslösa, utan tvärtom har ett gott samvete och en tydlig värdegrund. En »pm-

styrd« vård utan samvetsfrihet riskerar att göra att människor blir kalla, förlorar empatin och, djupast sett, slutar att tänka själva. Den som hävdar samvetsfrihet i en fråga har självklart inte alltid rätt, men är alltid värd att lyssnas på.

Vi beklagar att Läkarförbundet nu verkar agera som frontorganisation i samvetsklausulfrågan. I det särskilda fallet med abort är det värt att påminna om att abort är ett unikt ingrepp i svensk sjukvård. Det saknas medicinsk indikation i de allra flesta fall och ingreppet leder till att en människas liv upphör. »Aborträttens starka stöd i professionen«, som representanterna för Kvinnliga läkares förening hävdar finns, torde göra samvetsfriheten till en i praktiken marginell fråga.

Uppenbarligen är det den principiella aspekten som stör. Blotta tanken på att en samvetsklausul försvaras av en läkarorganisation som Kristna läkare och medicinstuderande betraktas »med särskild oro«. Att denna oro skulle ha sin grund i omsorg om kvinnan, eller det ofödda barnet, förefaller dessvärre osannolikt.

Vi hävdar att lagstiftningen och Läkarförbundets agerande i största möjliga mån ska utgå från respekt för människan, och även respekt för vårdpersonalens integritet och samvete. Att den ståndpunkten skulle vara suspekt, som ett sätt att söka påtvinga Sverige en samvetsklausul, ter sig svårbegripligt.

Läs repliken:

[Patientens rätt är viktigare](#)

REFERENSER

1. [Liechtenstein D, Körlin J. Kvinnliga läkares förening: Aborträtten måste försvaras. Läkartidningen. 2015;112:DAXZ.](#)
2. [Senate Select Committee on Intelligence. Committee study of the Central Intelligence Agency's detention and interrogation program. Declassification revisions. 3 dec 2014.](#)
3. WMA Declaration on therapeutic abortion. Adopted by the 24th World Medical Assembly, Oslo, Norway, august 1970 and amended by the 35th World Medical Assembly, Venice, Italy, oktober 1983 and the 57th WMA General Assembly, Pilanesberg, South Africa, oktober 2006.

KOMMENTARER (0)

KOMMENTERA

Läkartidningen - Start

ADRESS: Läkartidningen, Box 5603, 114 86 Stockholm TELEFON: 08-790 33 00 E-POST: webmaster@lakartidningen.se
CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: Pär Gunnarsson FAKTURAADDRESS: Läkartidningen Förlag AB, FE515,
PLF1020, 105 69 Stockholm